

آثار تقوا در تحکیم بنیان خانواده از منظر مقام معظم رهبری

سیده فاطمه فاضلی^۱

^۱. طلبه سطح دو، حوزه امام هادی (علیه السلام)، شهرستان شوشتر،

چکیده

این مقاله درصدد بیان «آثار تقوا در تحکیم بنیان خانواده از منظر مقام معظم رهبری (دام‌ظله)» است. نهاد مقدس خانواده، همواره رکن بنیادی اجتماع بشری و محمل فرهنگهای گوناگون است تا آنجا که سعادت و شقاوت امتها، مرهون رشادت و ضلالت خانواده است. مقام معظم رهبری (دام‌ظله) از خانواده به عنوان کلمه طیبیه یاد کرده و تحکیم بنیان خانواده در اندیشه ی قرآنی ایشان آنچنان دارای اهمیت است که توصیه های فراوانی همچون تقوا، برای حفاظت از این نقطه ی آغاز زندگی بشر، بیان نموده است؛ تقوا به معنای حفظ خویشتن از تمام زشتی ها و پلیدی ها، به عنوان یکی از عوامل کنترل انسان در خانواده و جامعه، تأثیری مستقیم بر اخلاق فردی و اجتماعی انسان گذاشته و سبب تنظیم نمودن روابط مکلن اعضای خانواده در قالب آموزه های دینی شده است؛ روش تحقیق در این نوشتار نقلی- توصیفی و روش جمع آوری اطلاعات به صورت کتابخانه ای است. ابتدا در این مقاله به جایگاه و اهمیت خانواده از منظر امام خامنه ای (دام‌ظله) سپس نتایج و آثار تقوا در تحکیم بنیان خانواده از دیدگاه مقام معظم رهبری (دام‌ظله) پرداخته شده است. طبق نتایج به دست آمده، تقوای اعضای خانواده در بیانات رهبری، با جلوگیری از انحرافات جنسی، بهره مندی از برکات آسمانها و زمین، پایبندی به عهد، حسن معاشرت و ... افراد خانواده، سبب تحکیم بنیان آن شده است. امید است مورد توجه ولی عصر (عج) قرار گیرد.

کلیدواژه ها: تقوا، تحکیم، خانواده، مقام معظم رهبری

مقدمه

بی تردید عقل انسان که هدایت کننده ی انسان به خوبی هاست .تقوا را لازمه ی زندگی انسان می داند زیرا تقوا سبب حفظ و مصون نگه داشتن انسان از خطرانی است که از گناه ناشی می شود. تقوا باعث می شود که انسان اخلاق و رفتار خود را تحت نظر داشته باشد و به رشد اخلاقی خود بپردازد تا بتواند در مواجهه با دیگران بهتری ارتباط را داشته باشد . زماری که اعضای خانواده تقوا را سرلوحه ی زندگی خود قرار دهند، رابطه ی آنها با یکدیگر بسط و صمیمی و محترمانه می شود به طوری که حقوق یکدیگر را رعایت می کنند و پشتیبان هم خواهند شد و در این صورت تقوا سبب تحکیم برپای خانواده می شود.

رهبر فرزانه فرمود:خانواده کلمه طیبیه است خاصیتش این است که مرتب از خود برکت و نیکی می تراود و به پیرامون خودش نفوذ می کند .منظومه فکری ایشان با توجه به آیات قرآن کریم، اشاره به رعایت تقوا در مسأله خانوادگی و تاکید به اهمیت تقوا و تعاون و همکاری در امور خانواده است. مقام معظم رهبری نیز به عنوان یک عالم ربانی که از قبل از انقلاب به مسائل قرآنی عنایت ویژه داشتند و دارای دستاوردهای بی شمار و نوآوری های فراوانی در زمینه قرآن هستند به این مطالب پرداخته اند اما این قسمت از خدمات ایشان مغفول مانده بنابر این ضرورت دارد به این مطلب پرداخته شود که نقش تقوا بر تحکیم خانواده در اندیشه ی قرآنی ایشان چیست ؟

چه روش هایی برای استحکام خانواده وجود دارد؟

خانواده اولین رکن اصلی اجتماعی بوده و تاثیر مستقیمی بر جامعه دارد به همین سبب اولین شرط داشتن جامعه ای سالم و پوی سلامت و پایداری خانواده است. معظم له می فرماید :« نقش اساسی در استحکام خانواده ، زن است که یکی از وظایف مهم او خانه

داری، همسر داری و تربیت فرزند است. امروزه می بینیم در بعضی از خانواده ها به خاطر عدم وجود تقوا مشکلاتی از قبیل توقعات بیجای همسران از یکدیگر، عدم محبت و تعاون و همکاری در رفع مشکلات زندگی، عدم احترام فرزندان نسبت به والدین، عدم کنترل خشم نسبت به یکدیگر و سبب شده است تا اعضای خانواده روابط مستحکمی با هم نداشته باشند. دشمن به سبب تهاجم فرهنگی در صدد از بین بردن ارزش های خانواده است؛ چرا که وقتی دشمن می بیند از نظر نظامی و اقتصادی نمی تواند جامعه اسلامی را از بین ببرد تنها راه پیش جنگ نرم است و جنگ نرم شهری نفوذ برافکار خانواده ها و تغییر آن بر اساس خواسته های خود. بنابراین خانواده و عوامل استحکام آن دارای اهمیت بسیار است.

بخاطر اهمیت خانواده و عوامل تحکیم آن مقالات و کتب بسیاری نگاشته شده که برخی از کتب عبارتند از: تحکیم خانواده از نگاه قرآن و حدیث اثر محمد محمدی ری شهری نظام حیات خانواده در اسلام به قلم علی قائمی؛ نظام خانواده در اسلام نوشته ی حسین انصاریان؛ برخی مقالات در این باره عبارتند از: تحکیم خانواده در آموزه های قرآنی اثر اکرم السادات حسینی، پژوهشی پیرامون ماده ۱۱۰۳ قانون مدنی: تکلیف زوجین نسبت به حسن معاشرت با یکدیگر به قلم مصطفی رفسنجانی و علی محمدیان، عوامل استحکام خانواده در فرهنگ اسلامی نوشته ی صالح حسن زاده.

تفاوت تحقیق حاضر با کتب و مقالات دیگر در این است که این تحقیق قصد دارد، نقش تقوا در تحکیم خانواده و تاثیر دینداری را بر سلامت روابط اعضای خانواده و استحکام آن را بر طبق اندیشه ی قرآنی مقام معظم رهبری مورد بررسی قرار دهد.

۱- مفاهیم

برای فهم بهتر مطالب یک پژوهش، شناخت مفاهیم و واژگان کلیدی آن، بسط مهم است. به همین منظور در ابتدای مباحث، به بررسی معنای لغوی و اصطلاحی واژگان کلیدی پرداخته شده است که عبارتند از:

۱-۱. تقوا:

کلمه تقوا اسم مصدر از «وقی» است که با ابدالی که در حرف «واو» صورت گرفته بدین صورت در آمده است. «وقایه» و «وقاء»؛ حفظ شیء از آنچه موجب آزار و اذیت است می باشد.^۱ «وقی» در لغت به معنای پرهیز، حفاظت و مراقبت شدنی و فوق العاده آمده است.^۲ نیز نگهداری شیء از چیزی که به او آزار برساند می باشد که در ابتدا برای اسب وقتی سوارش را حفظ کند یا زین وقتی مناسب بوده آسیب نرساند کاربرد داشته است.^۳

به مرور به معنی نگهداری شیء از هر آنچه که به او ضرر و آزار برساند و سپس برای شخصی که بتواند نفس خویش را از گناهان، محارم، نافرمانی خدا، شرک و یا از هر آنچه که آزار و ضرر و اذیتی را که در آینده در پی دارد حفظ نموده و از آنان دوری نماید به کار رفته است. به این ترتیب می توان نتیجه گرفت که در آغاز برای محسوسات مانند زین و اسب بوده سپس از نظر معنایی گسترش یافته است.

^۱. قاموس قرآن، قریشی، ج ۷، ص ۲۳۶

^۲. لسان العرب، ابن منظور، ج ۱۵، ص ۳۷۸ و المصباح المنیر، القیومی مفری ص ۶۶۹، «وقی»

^۳. کتاب العین، فراهیدی، ج ۵، ص ۲۳۹

نتیجه گیری

خانواده یکی از نهادهای برپایه و سازنده اجتماعات بشری است و نقش بسزایی در رشد و تربیت افراد جامعه و توسعه و تقویت ارزش های والای انسانی دارد.

نظام اسلامی برای رسیدن به نقطه‌ای روشن و موفق در همه ی ابعاد از جمله خانواده، راهکارها و اصول معینی دارد. در این مسیر طولانی مشکلات بسیاری در کمین نظام خانواده می‌باشد که البته موفقیت جامعه اسلامی به تبع موفقیت خانواده، بستگی به شیوه‌ی مدیریت صحیح و به کار بستن راهکارهایی مناسب بر اساس آموزه‌های دینی و قرآنی می‌باشد. امام خامنه‌ای به عنوان رهبر، مرجع، فقیه عادل و خلف صالح امام (ره) در اندیشه قرآنی خویش، مطالب را بر اساس آیات قرآن سنجیده و مطرح نموده است. یکی از این آموزه‌ها تقوا است که نقش بسزایی در تقویت بره خانواده دارد.

طبق بررسی‌های به عمل آمده در اندیشه رهبری، تقوا با ایجاد آثاری چون: پایبندی به عهد، حسن معاشرت، افزایش رزق و روزی و برکات، جلوگیری از انحرافات جنسی و ...روی اعضای خانواده، سبب تحکیم بنیان خانواده می‌شود.

بر هر زن و مردی لازم است با مطالعه آثار تقوا در اندیشه قرآنی مقام معظم رهبری و رعایت آن در زندگی شخصی و زناشویی سبب استحکام بخشیدن به بنیان خانواده خویش گردد.

منابع

۱. ابن منظور، محمد ابن مکرم، لسان العرب، بیروت: دار صادر، چاپ سوم، ۱۴۱۴ ق
۲. انصاریان، حسین، نظام خانواده در اسلام، چاپ دوم، تهران، نشر ام اییها، بی تا.
۳. بهشتی، احمد: «خانواده در قرآن»، قم، دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷ ش
۴. حسن زاده، صالح، عوامل تحکیم خانواده در فرهنگ اسلام ی، پژوهشنامه معارف قرآنی، دوره ۴، شماره ۱۵، اسفند ۱۳۹۲ ش
۵. حسینی، اکرم السادات، تحکیم خانواده در آموزه های قرآنی، مطالعات راهبردی زنان ۱۳۸۳ شماره ۲۶
۶. راغب اصفهانی، حسین بن محمد بن مفضل، المفردات فی غریب القرآن، دفتر نشر الکتاب، چاپ دوم، ۱۴۰۴ ق
۷. رفسنجانی مقدم، محمدیان، مصطفی، علی، پژوهشی بپیرامون ماده ۱۱۰۳ قانون مدنی «تکلیف زوجین نسبت به حسن معاشرت با یکدیگر»، فصلنامه شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده، سال ۱۸، شماره ۷۰، زمستان ۱۳۹۴ ش
۸. ستوده، هدایت الله، آسویب شناسی اجتماعی: جامعه شناسی انحرافات، تهران: آوای نور، ۱۳۷۸ ش
۹. سید طباطبایی، محمدحسین، «المیزان فی تفسیر القرآن»، قم، دفتر انتشارات اسلامی، چاپ سوم، ۱۳۶۳ ش
۱۰. طبرسی، علی ابن الحسن، مشکات الانوار فی غرر الاخبار، قم: موسسه آل البيت لاحیاء التراث، چاپ اول، ۱۴۲۳ ق

۱۱. عم، حسن، فرهنگ فارسی، چاپ دوم، تهران، نشر هجرت، ۱۳۹۰ ش
۱۲. فراهیدی، خلیل بن احمد، المعین، قم: انتشارات هجرت، چاپ: دوم، ۱۴۱۰ ق
۱۳. فیروزآبادی، محمد بن یعقوب، قاموس المحيط، بی چا، بیروت، دارالکتاب العلمیه، بی تا
۱۴. قائمی، علی، نظام حیات خانواده در اسلام، چاپ دوازدهم، تهران، انتشارات انجمن اولیاء و مربیان، ۱۳۹۳ ش
۱۵. قرائتی، محسن، تفسیر نور، تهران: موسسه فرهنگی درس هایی از قرآن، چاپ ۲۳، ۱۳۹۱ ش
۱۶. قرشی بنایی، سید علی اکبر، قاموس قرآن، قم: دارالکتب الاسلامیه، چاپ ۱۳، ۱۳۷۸ ش
۱۷. کاتوزلی، ناصر: «حقوق مدنی خانواده»، تهران، بهمن برنا، چاپ سوم، ۱۳۸۲ ش
۱۸. محمدی ری شهری، محمد، تحکیم خانواده از نگاه قرآن و حدیث، قم: موسسه فرهنگی دارالحدیث، چاپ دوم، ۱۳۹۱ ش
۱۹. معین، محمد، فرهنگ معین، بی چا، تهران، نشر سرائش، ۱۳۷۸ ش

- ۲۰^۱. دفتر حفظ و نشر آثار آیت الله خامنه ای، برگزیده بیانات رهبری در مراسم عقد جوانان، ۱۹-۸-۱۳۸۶
- ^۱ دفتر حفظ و نشر آثار آیت الله خامنه ای، بیانات رهبری در دیدار جمعی از زنان، ۳۰-۷-۱۳۷۶

۲، م، ۲۰

سایت

۱. پایگاه اطلاع رسانی دفتر حفظ و نشر آثار آیت الله العظمی خامنه ای (دام ظلّه)

۲- خبرگزاری دانشجو، دهه اول محرم - دانشگاه امام صادق (ع)

پناهیان: تقوا از نفاق پنهانی جلوگیری می کند، ۱۳۹۰/۹/۶ کد خبر ۱۵۸۶۲۳

۳-باشگاه خبرنگاران جوان ،لزوم داشتن وفای به عهد و بقای زندگی مشترک/

خطبه عقد بای در چه شرایطی خوانده شود؟ ۲۱ آذر ۱۳۹۸

¹کد خبر: ۱۳۷۶